

Zápis z 26. zasedání Ústřední knihovnické rady

Datum konání: 18.9. 2012 9,30 hod

Místo konání: MK ČR – Nostický palác, Maltézské nám. 1, Praha

Přítomni:

PhDr. Vít Richter, Bohdan Roule, RNDr. Tomáš Řehák, Ing. Aleš Brožek, Ing. Martin Lhoták, PhDr. Karel Sosna, PhDr. H. Bouzková, Ing. Libuše Nivnická, PhDr. Martin Sekera, Ing. Martin Svoboda, Mgr. Tomáš Gec, Ing. Lea Prchalová, PhDr. Šárka Kašpárková, PhDr. Zdena Friedlová, PhDr. Richard Papík

Omluveni. Ing. Tomáš Böhm, Mgr. Gabriela Jarkulišová, Mgr. Iva Prochásková

Hosté: PhDr. Hanuš Hemola

za MK ČR:

Mgr. Milan Kupka, Mgr. Milan Němeček, Ph.D., Mgr. Blanka Skučková, Mgr. Jiří Klusoň
Ing. Jan Ladin

Program:

- **Projekt internetizace knihoven – pokračování v roce 2013 – Ing. Ladin.**
- **Kontrola plnění úkolů z 25. zasedání ÚKR**
- **Implementace Koncepce rozvoje knihoven na období 2011 – 2015 – informace o stavu přípravy – PhDr. Vít Richter SKIP, NK ČR + zpravodajové za jednotlivé priority**
- **Program Veřejné informační služby knihoven v roce 2013 – financování a priority – Mgr. Blanka Skučková**
- **Různé**

Úvod

Všechny přítomné přivítal předseda ÚKR PhDr. Vít Richter. V úvodu zasedání vystoupil ředitel úřadu ministerstva Mgr. Milan Kupka, který seznámil členy ÚKR s organizačními změnami na MK ČR. Odd. literatury a knihoven a odd. umění se stávají součástí odboru umění, literatury a knihoven (OULK), jehož ředitelem je od 17. 9. 2012 Mgr. Milan Němeček, Ph.D. Celý odbor spadá pod ředitele úřadu Mgr. M. Kupku. Dr. Richter vznesl dotaz na rozpočet VISK pro rok 2013. Mgr. Skučková sdělila, že oddělení neobdrželo návrh rozpočtu na rok 2013, nicméně ekonomickým odborem bylo sděleno, že na VISK byla původně alokována částka 57,826 mil. Kč. Z toho 9 027 tis. Kč bude převedeno na základě požadavku na trvalé vyčlenění financování statutárních činností NK ČR přímo do rozpočtu NK ČR, 26 mil. je určeno na financování PIK v roce 2013 a pro VISK zbývá cca 22 mil. Kč na rozdělení do jednotlivých podprogramů.

Dále krátce vystoupil ředitel Mgr. Němeček, Ph.D., který konstatoval, že reorganizace proběhla velmi rychle. S veškerými záležitostmi knihoven se lze primárně obracet na Mgr. Skučkovou.

- Schválen zápis z 25. zasedání ÚKR.
- Schválen program 26. zasedání ÚKR.

1. Projekt internetizace knihoven (PIK) – Ing. Ladin

Ing. Ladin požádal ÚKR o vyjádření, zda má na jednání na MV dne 20.9. usilovat o zajištění satelitů pro připojení knihoven v rámci nové Komunikační infrastruktury veřejné správy (dále KIVS). Následovala diskuse o tom, zda jsou knihovny orgány veřejné správy, a tudíž se na ně vztahuje usnesení vlády č. 385 ze dne 30. 5. 2012. (K tomu nutno poznamenat, že předchozí stanovisko Ing. Ladina bylo, že PIK nespadá pod KIVS, proto oddělení literatury a knihoven nejednalo s MV ohledně začlenění do nově připravované KIVS.) Na dotaz přítomných sdělil, že to, zda PIK spadá pod KIVS, či ne, je dáno existencí katalogových listů pro připojení knihoven.

- Pokud PIK zůstane jako součást KIVS, bude výběrové řízení na poskytovatele připojení v kompetenci MV ČR. Jako problematická se jeví otázka zajištění satelitních připojení (v současnosti 215 připojení), protože MV nemá na tento typ připojení katalogový list. Zpracování katalogového listu na satelitní připojení není jisté.
- Pokud tomu tak není, PIK by byl plně v kompetenci MK ČR, tzn., že by MK ČR zajišťovalo výběrové řízení na poskytovatele připojení. To by dávalo možnost vyřešit otázku satelitních přípojek. V současné době nelze odhadnout, kde bude možné získat výhodnější ceny připojení.

Mgr. Skučková informovala, že smlouva s O2 je uzavřena do 28. 3. 2013. Až doposud byl PIK součástí KIVS a není zřejmé, zda MK ČR je kompetentní k tomu, aby rozhodlo o vyjmutí PIK z KIVS. Jako klíčové se jeví vyřešení právního aspektu, tj. interpretace usnesení vlády.

Závěr:

- **Mgr. Skučková a Mgr. Klusoň zajistí právní analýzu. Na základě výsledků analýzy budou voleny další kroky.**
Vyjádření OULK: právní stanovisko připojeno, viz příl. Avšak vzhledem k tomu, že se centrální řešení prostřednictvím jednoho poskytovatele služby v rámci KIVS nejeví jako ekonomické, bude OULK dále vyjednávat s MV ČR nejefektivnější cestu řešení. Zvažuje se poskytování příspěvků knihovnám na připojení v rámci standardního dotačního řízení na rok 2013.
- **Ing. Ladin podá informaci z jednání, které proběhne 20.9. na MV ČR k budoucímu fungování KIVS.**
- **Členové ÚKR vyjádřili nespokojenost se skutečností, že o takto klíčové otázce nejsou informováni v dostatečném časovém předstihu a nemají k dispozici žádné podklady.**

2. Kontrola plnění úkolů z 25. zasedání ÚKR

2.1. Novela nařízení vlády č. 288/2002 Sb.

Mgr. Klusoň: návrh novely nařízení vlády byl předán dne 17. 9. 2012 Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k zajištění notifikace Evropské komisi. Stalo se tak na základě úkolu uloženého ministryni kultury usnesením vlády č. 463 ze dne 26. 6. 2012. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže předloží věc v souladu se zákonem č. 215/2004 Sb. Evropské komisi. Její vyjádření lze očekávat v řádu měsíců (3-5 měsíců). Následně bude návrh novely předložen k podpisu předsedovi vlády.

Závěr: při vyhlášení dotačního řízení v programu VISK na rok 2013 bude MK ČR postupovat podle stávajícího znění nařízení vlády, tj. vyhlášení výběrového řízení do 31. 10. 2012, odevzdání projektů do 10. 1. 2013.

2.2. Povinný výtisk digitálních dokumentů

Dr. Hemola: projekt, který měl ověřit základní procesy přijetí, zpracování a uložení elektronických dokumentů, byl zatím přerušen pro nedostatek technických a personálních kapacit. Problematika bude řešena rámci schváleného projektu NAKI, který by měl být ukončen až v roce 2014. NK bude usilovat o co nejvčasnější zpracování zadání pro změnu legislativy.

2.3. Standard pro výstavbu a rekonstrukce knihoven

Mgr. Skučková informovala, že na MK ČR prochází dokument stylistickou a obsahovou korekturou. Dokument bude nejprve dán k posouzení dalším relevantním odborným institucím, po zpracování jejich připomínek bude zaslán k vyjádření krajům.

2.4. Systém ANL +

Ing. Lea Prchalová: celkově lze označit funkčnost kooperačního systému pouze za částečnou. Krajské knihovny pokračují v aktualizaci a doplňování metadat. V diskusi zaznělo, že není logické ani ekonomické digitalizovat dokumenty, které již v digitální podobě vznikají. Je třeba jednat s vydavateli o získání digitální kopie včetně metadat.

V rámci kooperačního systému ANL+ nejsou dosud odstraněny tyto zásadní problémy:

- **Neúplnost digitalizace** - chybí čísla v rámci titulů, které byly zařazeny do projektu NK ČR, a to nesystematicky, nejedná se jen o poslední čísla daného ročníku. Dále chybí řada článků z digitalizovaných čísel – neúplnost se jeví jako nahodilá. Řešitelé projektů v krajských knihovnách tudíž pracují s tištěnými periodiky a následně dohledávají, zda k článkům existuje digitální kopie.
Odpovědnost: NK ČR.
- **Vysoká chybovost v metadatech** - zejména v metadatech záznamů, které byly pořizovány v rámci projektu NK ČR, se stále objevuje vysoká chybovost v metadatech. Údajně se jedná o softwarovou chybu.
Odpovědnost: NK ČR.
- **Absence provozu Krameria 4 v NK ČR.** Software stále nebyl zprovozněn a řešitelé projektů pracují s provizorním prostředím Krameria 4, které poskytla MZK. Celý proces je zbytečně komplikovaný a vzhledem k tomu, že se do systému vstupuje na několika pracovištích, vzrůstá riziko vyšší chybovosti. Původně stanovený termín zprovoznění K4 30. 6. 2012 nebyl splněn.
Odpovědnost: NK ČR.

Závěr:

- **Stav řešení všech projektů bude projednán na koordinační schůzce 2. 10. 2012.**
- **Dr. Hemola v návaznosti na jednání sdělí termín, kdy budou odstraněny všechny technické problémy.**
- **Do 15. 10. 2012 bude zpracována společná koncepce ANL+ (Ing. Prchalová, dr. Hemola)**

2.5. Novela AZ

Dr. Richter: odbor autorského práva MK ČR pracuje na konečné formulaci knihovní licence. Objevily se problémy terminologického rázu, které mohou ovlivnit rozsah licence pro knihovny. Problematice se věnuje Dr. Matušík (NK ČR) Dr. Řehák (MKP) a Mgr. Barták (Dilia), proběhne jednání u kulatého stolu.

3. Implementace Koncepce rozvoje knihoven 2011 - 2015

Dr. Richter: Plán implementace Koncepce byl zveřejněn na webu ÚKR (<http://goo.gl/EGnF6>). Zde je možno vkládat informace o postupu prací a odkazovat na samostatné webové stránky jednotlivých priorit. Je třeba konkretizovat požadavky jednotlivých priorit na finance a prověřit možnost jejich financování z dotačních programů VISK, Knihovna 21. století a z jiných zdrojů. Současný stav požadavků na financování priorit Koncepce:

- **Priorita č. 6** - Centrální portál český knihoven (Ing. Lhoták) – potřeba finančního zajištění na rok 2013 cca 1 mil. Kč, cíl: příprava výběrového řízení na sklonku roku 2013, v roce 2014 bude nutno počítat s finančními prostředky na realizaci portálu. Nutno řešit otázku financování nezbytných právních služeb, které nelze financovat z dotace.
- **Priorita č. 8** - Elektronické informační zdroje pro širokou veřejnost (Ing. Brožek) – na pokračování stávajících projektů je nezbytná částka cca 1,7 mil. Kč – bude zajištěno z VISK8.
- **Priorita č. 11** - Podpora čtenářské gramotnosti (Ing. Nivnická) - bude připraven projekt, objem finančních prostředků zatím nespecifikován, zdroj K21?
- **Priorita č. 14** - Projekt internetizace knihoven (Mgr. Skučková) – financování zajištěno z rozpočtové položky VISK na rok 2013 v rozsahu 26 mil. Kč., z toho je vázána částka na první čtvrtletí na úhradu stávajícího připojení, zajišťovaného Telefonicou O2.
- **Priorita č. 17** - Metodika ekonomických výzkumů návratnosti investic (dr. Řehák) – pokračování poslední části projektu, financování v rozsahu cca 1 cca mil. Kč – VISK.
- **Priorita č. 18** - Průzkumy informačních potřeb (dr. Richter) – plánován opakovaný průzkum vztahu dospělé populace k četbě, knihovnám... - financování v rozsahu cca 0,4 mil. Kč – projekt na GAČR nebo rozpočet MK.
- **Priorita č. 19** - Podpora marketingových aktivit (dr. Řehák) – bude připraven projekt, objem finančních prostředků zatím nespecifikován.

Diskuse:

- **Priorita č. 7** – Elektronické informační zdroje pro VaV – zatím nebyla vytvořena a svolána pracovní skupina, chybí aktivní komunikace s vysokoškolskými knihovnami a

Asociací knihoven vysokých škol. (Ing. Lhoták, Ing. Svoboda). M. Svoboda připraví podklad pro členy ÚKR, která následně zformuluje vyjádření pro ministryni kultury.

- **Priorita č. 3** – Optimalizace povinného výtisku – dne 11. 10. 2012 proběhne v NK ČR v zasedací síni workshop (Ing. Brožek).
- **20. – 21. 11. 2012 se uskuteční v Kutné Hoře výjezdní zasedání ÚKR**, kde bude projednán současný stav implementace Koncepce.

4. Program VISK v roce 2013 - financování a priority

Mgr. Skučková – v roce 2013 bude možno v rámci podprogramů rozdělit cca 22 mil. Kč. Na zajištění Projektu internetizace knihoven se počítá s částkou 26 mil. Kč. Do rozpočtu NK bude přidělena částka 9,03 mil. Kč v této struktuře:

Souborný katalog ČR vč. rozvoje	650 000,00 Kč
Manuscriptorium - provoz	3 453 000,00 Kč
Manuscriptorium - rozvoj a agregace dat	550 000,00 Kč
Registr digitalizace - provoz	320 000,00 Kč
Registr digitalizace - rozvoj	250 000,00 Kč
FAST - provoz	250 000,00 Kč
Resolver URN:NBN - provoz	200 000,00 Kč
CESNET a připojení na Internet	2 694 000,00 Kč
Národní autority	500 000,00 Kč
Webarchiv	160 000,00 Kč
CELKEM	9 027 000,00 Kč

Závěry diskuse k prioritám VISK pro rok 2013

- Obecný princip – do zadávací dokumentace uvést, že prioritně budou podporovány projekty s přímou vazbou na implementaci Koncepce. Při hodnocení projektů rovněž uplatnit naplňování priorit Koncepce. Návrh na rozdělení finančních prostředků na podprogramy bude proveden po vyhodnocení došlých projektů, tzn. pro rok 2013 nebude uzavřen žádný z podprogramů.
- VISK 1 – předpokládá se financování projektů z Priorit č. 6 a 17, viz výše.
- VISK 2 – podpora projektů na implementaci Koncepce, zvážit rozšíření okruhu o obnovu infrastruktury vzdělávacích center.
- VISK 3 – omezit rozsah podporovaných oblastí - náměty na priority navrhnou členové hodnotící komise a členové ÚKR do 10. 10. 2012.
- VISK 5 – retrospektivní konverze – pokračující i nové projekty.
- VISK 6 – digitalizace historických fondů – nutno zahrnout projekt spolupráce NK s Google, zvážit možnost utlumení podprogramu.
- VISK 7 - nutno počítat s projektem na digitalizaci českých periodik pro systém ANL+, viz výše.
- VISK 8A – ponechat v rozsahu roku 2012.
- VISK 8B – zahrnuté projekty Jednotná informační brána, ANL+, Newton media.
- VISK 9 - národní autority – ponechat v rozsahu roku 2012.

Členové ÚKR apelují na ministryni kultury, aby prostředky na program VISK nebyly kráceny. Z částky 69 mil. Kč určených v roce 2007 pro program VISK, je pro rok 2013 na VISK alokováno pouhých 22 mil. Kč, z čehož část dále odčerpá Národní knihovna ČR dalšími projekty, předloženými do dotačního řízení. 6 000 knihoven, které poskytují veřejné knihovnické služby, tak fakticky zůstává bez podstatné podpory státu. Toto snížení znemožňuje naplňování Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015 schválené vládou v lednu 2012. Vedle toho je nutno zdůraznit negativní dopady zvyšování cen knih a časopisů způsobené zvýšením DPH, které v EU prakticky nemá obdobu.

5. Různé:

- **Dr. Richter** - ÚKR má nový web na samostatné adrese <http://ukr.knihovna.cz/>. Na této stránce budou zveřejňovány nebo odkazovány informace související s implementací Koncepce rozvoje knihoven.

Zapsala: Ing. Libuše Nivnická
18. 9. 2012

P Ř Í L O H A

Stanovisko ke vztahu Projektů internetizace knihoven a Komunikační infrastruktury veřejné správy

Pro řešení problému, zda Projekt internetizace knihoven má či nemá být podřazen pod Komunikační infrastrukturu veřejné správy (KIVS), je klíčové zodpovědět otázku, zda knihovnu lze považovat za orgán veřejné správy ve smyslu usnesení vlády č. 385 ze dne 30. 5. 2012. Toto usnesení stanoví koncepci nákupu datových a hlasových služeb Komunikační infrastruktury veřejné správy v období po 27. březnu 2013; operuje s pojmem „orgán veřejné správy“, aniž by jej definovalo. Pro zodpovězení uvedené otázky je tedy třeba vycházet z toho, jak právo chápe pojem „orgán veřejné správy“ v obecné rovině.

Pro zjednodušení a lepší srozumitelnost tohoto stanoviska se nebudeme zabývat vztahem mezi knihovnou, provozovatelem knihovny a zřizovatelem knihovny. Pro daný účel plně postačí operovat s pojmem „knihovna“, o jejíž připojení k Internetu jde – tak ostatně s knihovnou zachází i usnesení vlády č. 28 ze dne 11. 1. 2012, které se Projektů internetizace knihoven přímo týká.

Veřejná správa je dvojitá: vrchnostenská a nevrchnostenská. Toto členění vychází z toho, jaké úkoly veřejná správa plní: zda vrchnostensky zasahuje do práv a povinností svých adresátů (například stavební úřad rozhoduje o odstranění stavby), anebo zda nevrchnostenským způsobem něco zabezpečuje či obstarává (tak například knihovny ve veřejném zájmu poskytují služby vymezené knihovním zákonem). Z tohoto hlediska jsou knihovny orgánem veřejné správy vykonávající nevrchnostenskou správu.

Knihovna může být, a v naprosté většině případů je, i orgánem veřejné správy vykonávajícím vrchnostenskou veřejnou správu – vydávajícím správní rozhodnutí. To se týká všech knihoven zřizovaných státem (v obecné rovině), dále krajských knihoven podle § 3 odst. 1 písm. b) knihovního zákona (č. 257/2001 Sb.), knihoven zřizovaných obcemi [základních, případně specializovaných - § 3 odst. 1 písm. c) a d) knihovního zákona] i knihoven, které lze označit (nebo jejich provozovatele) jako veřejné instituce. Do naposled

uvedené kategorie spadají například veřejné výzkumné instituce nebo státní podniky. Tyto knihovny, resp. jejich provozovatelé, jsou vybaveny pravomocí vydávat správní rozhodnutí. Konkrétně jde o rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informací podle § 15 zákona o svobodném přístupu k informacím (č. 106/1999 Sb.), které je vydáváno v procesním režimu správního řádu (č. 500/2004 Sb.), jak to stanoví § 20 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb.

KIVS se neomezuje jen na správu vrchnostenskou, lze tedy soudit, že se týká i správy nevvrchnostenské (což je logické i z hlediska čistě věcného, resp. z hlediska samotného účelu KIVS).

Lze tak shrnout, že knihovny jsou orgány veřejné správy vykonávající správu nevvrchnostenskou a naprostá většina knihoven (jen knihoven zřizovaných obcemi je více než 90 % ze všech knihoven evidovaných Ministerstvem kultury podle knihovního zákona) jsou i orgány veřejné správy vykonávající správu vrchnostenskou. Z tohoto důvodu lze mít za to, že Projekt internetizace knihoven by měl být realizován v rámci Komunikační infrastruktury veřejné správy.